

# Alternativní a augmentativní komunikace

# *Alternativní a augmentativní komunikace*

- ✓ Pokouší se kompenzovat projevy závažných komunikačních poruch.
- ✓ Umožňuje těžce postiženým osobám, u nichž je částečně nebo úplně znemožněna verbální komunikace, dorozumívat se, komunikovat se svým okolím, vyjádřit svoje pocity, přání a reagovat na podněty.

# Augmentativní a alternativní komunikace je určena pro :

- Mentálně postižené
- Autisty
- Postižené DMO
- Neslyšící
- S vícenásobným postižením
- Lidi s poruchou po mozkové příhodě či úrazu
- S motor. postižením jiného původu

# Výhody a nevýhody

## ■ Výhody:

- Snižují pasivitu postižených
- Snižují frustraci z nepochopení
- Zvyšují zapojení do činnosti
- Umožňují postiženým samostatně rozhodovat
- Přispívají rozvoji kognitivních jazykových dovedností
- Rošiřují možnosti aktivní komunikace

## ■ Nevýhody:

- Menší společenské uplatnění
- Vzbuzují pozornost veřejnosti
- Zavedení alt. systémů může být považováno za důkaz, že jedinec nebude nikdy verbálně komunikovat
- Proces porozumění předchází vyjadřování

# Rozdělení komunikačních systémů

## ■ Dynamické

(zahrnují znaky a gesta)

- ❖ Prstová abceda
- ❖ Znaková řeč
- ❖ Makaton

## ■ Statické

- ❖ Bliss
- ❖ Piktogramy

# Z jednoduchých komunikačních systémů jsou nejznámější:

- Facilitovaná komunikace
- Makaton
- Piktogramy
- Bliss
- Metody sociálního čtení

# Sociální čtení

- Poznávání, přiměřené reagování na zřetelná znamení a symboly
- Chápáno jako součást sociálního učení

## Nácvik sociálního čtení:

1. soubor obrázků a textů
  2. Piktogramy
  3. Slova a skupiny slov
- Začít by se mělo v době ,kdy dítě začíná používat slova
  - Hlavní měřítko – vývoj.prognóza schopností dítěte

# Bliss

- Komunikační systém, který používá místo slov jednoduché obrázky
- Charles Bliss – rakouský žid, inženýr chemie. K vývoji symbolového jazyka byl inspirován čínským obrázkovým písmem.
- Základní slovník obsahuje asi 100 symbolů, jejich kombinací se vytvářejí další významy.
- Bliss symboly se většinou sestavují do tabulek, nad symbolem v tabulce je umístěn nápis.
- Je srozumitelný pro všechny.



# Makaton

- Je jazykový program, který poskytuje základní prostředky komunikace.
- Logopedka Margaret Walker
- Využívá manuální znaky doplněné mluvenou řečí a symboly.
- Základem je asi 350 znaků, znaky jsou v každé zemi pečlivě vybírány a standardizovány.
- Znaky a řeč jsou často doplněny obrázkovými symboly, je nutné vždy zjistit čemu dává postižený přednost (někdo znaky a mluvená řeč, někdo znaky, mluvená řeč a symboly).

# Facilitovaná komunikace

- Založena na mechanické podpoře ruky postiženého.
- Vypracovala ji Rosemary Crosley v 70.letech.
- Facilitátor přidržuje ruku postižené osoby, která chce něco sdělit. Nastavuje protitlak proti ruce postiženého podle jeho svalového napětí.
- Facilitátor tak zjistí zpětnou vazbu a zároveň stimuluje, když postižený vytukává zprávu na psacím stroji, počítači, tabulce s abecedou.
- Cílem je omezit podporu ruky na nejmenší míru.
- Začíná se od jednoduchých otázek, poté složitější.

# Bazální dialogický princip

- Komunikace na základě porozumění vlastnímu tělu, pomocí doteků.
- Člověk ,který komunikuje s těžce postiženým se do něj vžívá a nutí ho, aby své tělo začal cítit jako celek.
- Používá se:vibrační dráždění, akustická stimulace, orální stimulace, učí se koordinaci ústa ruka, dráždí se čich a chuť, akustické vzruchy-zvuky mohou být různé intenzity a pocházet z různých míst, mají člověka s postižením naučit, že to jsou zdroje informací.

# Použitá literatura

- Klenková, J. *Logopedie I., II., III.*